

56. PEVSKO GLASBENI VEČER

Mladi in stari smo prepričani, da bo glasba zmeraj družila in povezovala otroke, mlade in odrasle. Zato smo se v soboto, 23. avgusta, zvečer, zbrali v Slovenski hiši, da bi uživali eno izmed najljubših prireditev slovenske skupnosti: glasba v živo.

Centralni odbor mladine je že v mesecu maju začel z organizacijo prireditve, saj je le-ta ena najzahtevnejših izvedb. Letošnja tema se je začela z znanimi intervjuji »Carpool karaoke«. Zato se je pred vsako predstavitev pokazal videoposnetek, kjer so umetniki igrali kakšno igro ali odgovorili par vprašanj. Iz tega smo tudi izvlekli ideje za oblikovanje programa in reklame za naše socialne omrežje. Nato smo razdelili glasbenike v dva dela in počasi je večer nastajal in tudi dobil polno obliko.

Letos smo imeli malo vsega: nekaj popolnoma novih obrazov, nekaj znanih obrazov, ki jih že dolgo nismo videli, in tudi obraze, ki nas vsako leto spremljajo in obogatijo prireditve.

Na odru 56. Pevsko Glasbenega Večera smo lahko videli in poslušali: Sofi Nvk, s Sofi No-

vak in Mariano Beyoglonian; Líquens, dúo bratrancev Nacho in Mikaela Mehle; Sofi Marolt; Clari Mazieres; Mladinski zbor Našega doma, skupina petnajstih mladih iz doma v San Justu, pod vodstvom Lu Marinčič; Toni Podržaj; Mica Figueroa; Los Tilos, to so: Matěj Urbančič, Sebi in Maksi Žnidaršič, Nacho Mehle in Nico Oblak; La Zorka, skupina ki je letos potovala v Slovenijo in jo sestavljajo Darinka Tejera, Maca Diaz, Maia in Ivi Korošec; in zaključek večera, MAIN: Andrej Kocmur, Ivi Korošec, Marjan Loboda in Nejko Skubic.

Kot se dogaja že več let je lahko publika sedela za mizo in udobno sledila predstavi in se hkrati podprla z okusno hrano in pijačo. Zunaj so bili postavljeni tudi mize in stoli, poskrbeli smo, da je bil prostor ogret in za prenos v živo, da smo lahko uživali to hladno a prijetno noč. Za posladke pa so poskrbeli učenci 4. letnika in njihovi starši.

Kar naenkrat je večer bil mimo. Lepo smo se imeli in uživali glasbo v družbi. Veseli smo, da smo se lahko zopet srečali, da so nam pevci in glasbeniki pokazali njihovo umetnost in

kaj vsega so zmožni. Hvaležni smo jim, da so se nam letos spet pridružili, zapeli in zaigrali, saj brez njih ne bi bilo Pevskega večera.

Vsi, ki smo kdaj pomagali v organizaciji Pevsko glasbenega večera vemo, koliko ur in dela je potrebnih, da dogodek izpade tako, kot želimo in da lahko vsi uživamo. Brez skupnega dela ga verjetno ne bi mogli tako lepo izvesti. Zato se odbor Centrale zahvali vsem, ki so pripomogli, da je vse dobro izpadlo: lepa hvala skupini Audio Pristava, Pavlu Malovrhu, Luki Trpinu in Adamu Jerovšku za zvok; za luči so skrbeli: Aleks Šuc, Tato Ribnikar, Edi Cestnik, Igor Zupanc, Pale Kržišnik in Niko Kastelic, najlepša hvala. Velika zahvala gre Matiju Godcu za fotografiranje, Albertu Muhi za video posnetke in Male Cané Tomšič za grafično oblikovanje. Hvala lepa Martinu Zupancu in mladini, ki so nam priskočili na pomoč pri kuhanju.

Hvala mladim vseh domov, ki so nam na katerikoli način pomagali s pripravo večera! Iz srca hvala tudi vsem nevidnim sodelavcem, ki ste pomagali, da je vse tako lepo uspelo.

In še enkrat hvala vsem za tako bogat večer, za podporo in spremstvo!

Upamo, da ste lahko vsi uživali 56. Pevski glasbeni večer tako kot mi, in upamo, da nas ljubezen do glasbe naslednje leto spet združi.

Video posnetki bodo objavljeni na omrežju YouTube.

SDO-SFZ

MLADINSKI DAN NA PRISTAVI

Do zadnjega nismo vedeli, ali bomo imeli dež ali sonce. Na koncu pa je, kot je skoraj že navada, deževalo. A vseeno je prišlo kar precej ljudi in preživeli smo lep dan s prijatelji. Ne vemo, kaj bi bilo brez njih.

Praznično nedeljo, 31. avgusta 2025, smo pričeli z dviganjem zastav in s poklonom našemu dolgoletnemu članu, domobrancu Binetu Magistru. Zahvalili smo se za vse, kar je naredil za slovenski rod.

Sledila je sveta maša, pri kateri smo prosili in se zahvalili Bogu in naši Materi za vsa ta leta delovanja, da se skupaj z veseljem trudimo in se družimo v domu.

Prišla je ura za kosilo, kjer sta kuharja imela

pomembno delo, okusno delo. Jedli smo boljše, kot v Michelinovi restavraciji! Hvaležni smo Nejgotu in Martinu za pripravljenost.

Ob pogovoru in dobri družbi se je dan počasi spremenil in postal res lep.

Hitro se je približala ura za kulturni program. V prizoru na odru smo gledali, kako poteka dan navadnega dekleta, ki zahaja v slovensko skupnost, a ima tudi drugo življenje: je znana pevka in ne ve, kako bi obe vloge združila v eno, ko jo pokličejo, da nastopi.

Končali smo dan med prijatelji, ob dobri glasbi, klepetu in smehu.

Dež ni bil ovira, da smo skupaj praznovali naš mladinski dan.

Hvala vsem za podporo - vemo, da je težko v dežju priti na prireditve.

Še enkrat hvala in se vidimo prihodnje leto - upamo, da s krasnim vremenom!

Pristavska mladina

ZORKO SIMČIČ PREJEL PETERLINOVO NAGRADO

V sklopu 60. študijskih dnevov v Dragi je bila pisatelju Zorku Simčiču podeljena Peterlinova nagrada.

Peterlinova nagrada je bila ustanovljena pred štirinajstimi leti v spomin na urednika, režiserja, igralca, kritika, kulturnega in prosvetnega delavca Jožeta Peterlina, na pobudo njegove družine ter društev, ki jih je Peterlin ustanovil oziroma v njih deloval: Slovenska prosveta, Društvo slovenskih izobražencev, založba in revija Mladika, Radijski oder, društvo Finžgarjev dom ter Slovenski kulturni klub.

Nagrada se podeljuje osebam ali organizacijam, ki s svojim prostovoljnim delom na kulturnem področju sledijo in širijo načelom, ki jih je živel in udeleževal Jože Peterlin, to je slovenska zavednost, demokratične in krščanske vrednote. Med prejemniki Peterlinove nagrade so Alojz Rebula, Lojze Peterle, Valentin Inzko, leta 2015 je bila podeljena Slovenski Kulturni Akciji (SKA).

V utemeljitvi podeljene nagrade so napisali, da se je Zorko v izseljenstvu »pri svojem delu navdihoval pri krščanskih in humanističnih vrednotah, ljubil je svobodo in demokracijo, zvest je bil slovenskemu

narodu in slovenski besedi». Poudarili so tudi, da je po vrnitvi v Slovenijo »ostal vedno tesno povezan z zdomstvom pa tudi z zamejstvom, s katerim ga vežejo prijateljske in sorodstvene vezi. Priznanje mu torej gre za zasluge za matičnoslovenski ter zdomski in zamejski prostor.»

Ker je Zorko Simčič v 104. letu starosti, so predvajali njegovo izjavo, nagrado pa je v njegovem imenu sprejela hčerka, podelili sta jo predsednica države Nataša Pirc Musar in Peterlinova hči Anka.

Zorku prisrčno čestitamo!

“ODMEV DOMOVINE POD JUŽNIM KRIŽEM” | *Gostovanje Okteta In spiritu v Argentini*

Prihodnji mesec prihaja med nas Oktet In spiritu. Oktet iz Vojnika uspešno deluje že dve desetletji, pred nekaj leti pa se jim je pridružil naš dobri znanec Martin Selan. Pred turnejo smo se pogovarjali z predsednikom Okteta, Anžejem Gračnerjem o zgodovini in ciljih Okteta, pa tudi o njihovih pričakovanih glede turnee v Argentini:

→ **Pozdravljeni! In dobrodošli v Argentini! Najprej bi vas prosil, da na kratko opišete zgodovino Okteta In spiritu. Oktet deluje že skoraj dve desetletji. Kako bi opisali pot, ki ste jo prehodili?**

Zgodba Okteta In spiritu se je začela 2006 ter se sliši zelo preprosto in značilno za tovrstne amaterske pevske sestave širom Slovenije. To je bil čas, ko je bilo »oktetovstvo« v Sloveniji še dokaj živo v primerjavi z današnjim časom. Ni pa bilo tako običajno, da bi se za skupno petje osmih moških glasov, še posebej značilno za slovenski prostor in slovensko večglasno petje, odločili mladi fantje. Večina nas takrat še niti ni bilo polnoletnih. Strastna mlada pevec, predvsem pa poslušalca starega moškega večglasnega petja, bratranca baritonist Amadej Šopar in tenorist Tilen Podergajs, sta s pomočjo Tilnovega očeta Bena Podergajsa, tudi znanega ljudskega pevca in kulturnega delavca v Vojniku, povabila k sodelovanju fante podobnih let.

Zanimivo je to, da je imel Oktet In spiritu prirojeno zelo dobro glasovno osnovo, ki se danes v polnosti kaže v trenutnem sestavu. Pevci, ki še danes tvorimo jedro skupine smo se zbrali predvsem na osnovi dobre volje in druženja brez poglobljenega vedenja o petju samem, sploh pa ne v manjši zasedbi. Petje v oktetu je skozi čas v nas sprožilo neizmerno željo po raziskovanju svojih glasov. Ker smo začeli tako mladi, niti še nismo vsi v polnosti mutirali, smo lahko sočasno opazovali razvoj tega izjemnega človeškega inštrumenta. Mnogo od nas se je ravno zaradi okteta začelo izpopolnjevati pri učiteljih solo petja in z velikim veseljem smo ugotovitve prenašali drug na drugega. Konec koncev sta prve pevske korake pri oktetu začela delati tenorista Luka Juteršek, danes pevec Zbora Slovenske Filharmonije in Matic Zakonjšek, danes solist opere v Osijeku. Prvi še danes priložnostno sodeluje z oktetom. Danes lahko večkrat slišimo s strani poznavalcev, da je malodane neverjetno, kako so se lahko na tako

majhnem geografskem prostoru zbrali tako dobri pevci po posameznih glasovih, ki tvorijo klen zvok razpoznaven pri starejših oktetih.

Oktet In spiritu je bil in je še vedno usodno povezan z župnijo v Vojniku in tamkajšnjim cerkvenim petjem, ki ima bogato in dolgo zgodovino. Z vajami smo začeli v ravno prenovljenem »starem« župnišču, ki nam ga je prijazno odstopil župnik Anton Perger, velik ljubitelj glasbe, ki je prav tako pomagal pri iskanju imena okteta. Tako je tudi nastalo ime In spiritu, »v duhu«. Tudi prvi umetniški vodja, takrat sveži diplomant koncertne harmonike in organist v farni cerkvi sv. Jerneja, Tomaž Marčič, je bil »angažiran« kar na stopnicah, ki se vijejo proti prostornemu koku vojniške farne cerkve.

Oktet bi verjetno delil usodo drugih podobnih sestavov, ki so že ugasnili, če ne bi bili tako srčni prijatelji, ki se družimo in si pomagamo tudi izven polja delovanja okteta. K obstoju in rasti skupine pa odločilno pripomore tudi naše neumorno ljubiteljstvo in vsesplošno raziskovanje moškega petja v polkrogu, ki je Slovencem tako lasten in se z njim lahko pohvali le malo narodov. Danes je oktet eden bolj prepoznavnih sestavov v slovenskem prostoru z odličnim strokovnim vodstvom.

→ **Kakšen je danes umetniški značaj okteta?**

Skozi zgodovino je šel oktet In spiritu čez različna obdobja, ki so vsaka po svoje odslikavala pevsko zrelost in umetniški vtis posameznih vodij. Kot že rečeno, smo po zgledu, zlasti starejših moških sestavov, tudi nepozabnih pevcev moškega zbora iz Vojnika, nastali na osnovi iskrene želje biti dobri pevci preproste ljudske pesmi, kot tudi nekaterih najlepših umetnih pesmi. Obdobje, v katerem smo nastali, je bilo ravno v času, ko so v slovensko zborovsko glasbo vse bolj vstopale ravno a cappella priredbe popularnih pesmi. To je izjemno dobro uravnotežil naš prvi umetniški vodja Tomaž Marčič, ki je sakralni, ljudski in umetni pesmi pridružil svoje lastne, še danes priljubljene priredbe popularne glasbe. Tako je In spiritu skozi čas zorel v izvajanju različnih žanrov, ne da bi se pri tem oddaljil od temeljnega vzgiba za njegov nastanek. S tem ko smo resni zborovski glasbi pridružili še košček izvirnih priredb sodobnega žanra, smo na svoje koncerte privabili mnogo mladih, ki so na ta način tudi prvič stopili v stik z ljudsko glasbo. Moramo priznati, da se takrat kot mladeniči nismo zavedali, kaj smo prinesli v širši kulturni prostor, saj v tem obdobju v Sloveniji skoraj ni bilo tako mladih moških sestavov, ki bi prepevali bolj resno pevsko literaturo. Tako je naslednji vodja David Preložnik ohranil umetniško usmeritev, ki jo je postavil prvi umetniški vodja in na začetku skupaj s pomočjo svoje soproge Bernardke Preložnik Kink okreplil izvajanje sakralnih glasbenih stvaritev iz svetovne zakladnice.

V sedanjem obdobju, ko so glasovi že zrelejši, smo se odločili, da se popolnoma posvetimo

glasbeni identiteti, ki smo jo postavili na samem začetku. Bolj resno smo se posvetili vrhovom železnega repertoarja iz zlatega obdobja oktetovstva v Sloveniji ter iskanju manj znanih liturgičnih napevov v ekumenskem duhu. To postopoma uresničujemo z današnjo umetniško vodjo in izjemno priznano zborovodkinjo Danico Pirečnik, saj v sebi nosi neizmerno bogastvo znanj slovenske zborovske glasbe tako 20. in 21. stoletja.

→ **Oktet In spiritu se oktobra odpravlja na gostovanje v Argentino. Kako pomembna je ta turneja za vas in za skupino kot celoto?**

Oktet In spiritu v svoji dvajsetletni zgodovini še ni nikoli nastopal na drugem kontinentu. Vemer smo z zavzetostjo poslušali pričevanja kolegov pevcev drugih sestavov, ki so se vračali z dežel po svetu, kjer živijo slovenske narodne skupnosti. Predvsem to, kako presunljivo je sprejeta slovenska pesem in kako močno jo doživljajo, zlasti Slovenci v Argentini. Na podlagi tega in našega spoštovanja do Slovencev po svetu je v nas vedno tlela tiha želja, da vas tudi sami nekoč obiščemo. S prihodom baritonista Martina Selana v naše vrste so bile te skrite nade vse bolj uresničljive, pravzaprav se bodo kmalu uresničile. Gostovanje pri vas je za nas neizmerna čast in hkrati odgovornost. Sami se težko zavedamo, kako je živeti slovenstvo tako daleč od matične domovine, lahko pa preko slovenske pesmi prinesemo sporočilo pristne lepote naše domovine ter občutek, da niste sami ali Bog ne daj pozabljeni. S to mislijo bomo tako od 8. do 22. oktobra s slovensko pesmijo povezovali rojake v Argentini, krepili kulturno identiteto in predstavljali bogastvo naše glasbene dediščine širši javnosti. Glasba ima moč, da prebujajo občutek pripadnosti in ponosa, zato želimo, da naši nastopi ne bodo zgolj koncerti, ampak celovit projekt povezovanja generacij in ohranjanja kulturnih korenin. Ob tej priložnosti bi se v imenu Okteta In spiritu iskreno zahvalil krovni organizaciji slovenske skupnosti Zedinjena Slovenija ter društvu Naš dom San Justo za povabilo in izkazano zaupanje.

→ **Kje vse boste nastopili?**

Naša turneja nas bo popeljala v več pomembnih slovenskih domov in kulturnih središč: nastopili bomo v Našem domu San Justo, na Pristavi v Castelarju, v Slovenskem domu v Mendozi ter v znameniti dvorani Usina del Arte v Buenos Airesu. Poseben nastop bomo izvedli ob 65-letnici delovanja Slovenskega srednješolskega tečaja ravnatelja Marka Bajuka. To bo za nas posebno doživetje, saj bomo z glasbo počastili dolgoletno delo šole in njen pomen za ohranjanje slovenske identitete med mladimi. Prav tako bomo pripravili nastop za starostnike v Domu škofa Gregorija Rožmana.

→ **Kateri so glavni cilji vaše turnee?**

Naše poslanstvo je večplastno, ampak v prvi vrsti smo pevci, ki nagovarjamo poslušalce s peto besedo, zato si še posebej želimo, da bi

naše petje doseglo mlade. Mi se tega še kako dobro zavedamo, saj je bil prvi sestav sestavljen iz še ne polnoletnih fantov, ki so v sebi čutili izjemno potrebo po prepevanju preprostih slovenskih narodnih pesmi. Še vedno je svež spomin, kaj je takratni sestav prinesel v širši kulturni prostor občine Vojnik. Hkrati je navdušil mnoge mlade, da so se odločili za zborovsko petje, ki je danes v Vojniku, hvala Bogu, še vedno dokaj živo. Naše sporočilo naj bo tudi to, da bomo Slovenci ostali samo, če se bomo srečevali v pesmi, besedi in povezanosti tudi v okviru društvenega življenja. Poleg pesmi si želimo preprostih srečanj, stiskov rok ter pogovorov v prelepi slovenski besedi. Jezik je za nas vse ključna dobrina, na kateri stojimo in obstojimo. Seveda bo velika čast da bomo pevci Okteta In spiritu zapeli v tako imenitni dvorani kot je npr. Usina del Arte. Vendar so za nas prav tako pomembni tudi drugi koncerti in manjši nastopi, ne glede na število poslušalcev in prostor. Še kako se zavedamo, da pri tovrstni vokalni glasbi še kako pomembno vlogo igrajo poslušalci. Tako rekoč so naši sopotniki pri pripovedovanju zgodb domovine, ki se skrivajo v pesmih. Zato se še posebej veselimo petja v slovenskih kulturnih domovih in med ljudmi v okviru pokoncertnih druženj.

→ **Kaj želite sporočiti slovenski skupnosti v Argentini?**

Predvsem to, da niso sami in da je za nas dragocen vsak trenutek, ki ga bomo z vami preživeli in kaj lepega skupaj zapeli. Slovenci po svetu smo povezani preko jezika, kulture in pesmi. Z obiskom želimo prinesiti košček domovine, obuditi spomine in okrepiti občutek pripadnosti. Verjamemo, da bodo trenutki, ki jih bomo delili v Argentini, neprecenljivi tako za tamkajšnje rojake kot tudi za nas.

→ **Za konec prosim, če nam lahko predstavite pevce okteta.**

Seveda! Zasedba okteta je:

- 1. tenor: Peter Fazarinc, Tilen Podergajs
- 2. tenor: Anžej Gračner, Jaka Marguč
- bariton: Amadej Šopar, Martin Selan
- bas: Peter Osetič, Andrej Kravos

→ **Najlepša hvala za čas, ki ste namenili temu pogovoru, predvsem pa za vaš obisk v Argentino. Upam, da se boste prijetno počutili med Slovenci pod Južnim križem!**

Pogovarjal se je **Jože Jan**

DUHOVNA MISEL | *Naša luč*

Dragi bralci, cenjene bralke!

Z novim šolskim in študijskim letom stopamo vsi skupaj v čas svežih začetkov, novih izzivov in priložnosti za mentalno rast. V začetku vsakega septembra smo nagovorjeni, da odpremo knjige, srca in misli. A ne le k učenju, temveč tudi k poglobljenemu razmišljanju, kaj pomeni biti človek, kristjan in sočlovek v današnjem svetu.

Revija Naša luč si že desetletja prizadeva, da bi bila sopotnica tudi na tej poti. V njej lahko najdete prostor za razmišljanje in vero, za kulturo in umetnost, pa tudi za dialog z vprašanji, ki jih odpira sodobni čas. Posebej veseli smo, da vstopamo v novo obdobje, saj je poleg tiskane izdaje Naša

luč zdaj dostopna tudi v elektronski obliki. Tako postajamo bližji vsakemu, ne glede na to, kje se nahaja. Še posebej pa odpiramo vrata tudi mlajšim generacijam, ki živijo in delujejo v digitalnem svetu.

Vsem želim, da vas v tem novem šolskem letu vodi evangelijska luč, ki nas opominja, da pravo znanje ni le zbir podatkov, ampak modrost, ki se razodeva v ljubezni in služanju. Naj bo naše delo v šolah, na univerzah, v družinah in skupnostih prežeto s hvaležnostjo in zaupanjem, da nas Bog usmerja po poti, ki vodi k resnici in življenju. Le naša odgovorna ravnanja so moč, da si uresničimo zastavljene cilje in delujemo po načelih človečnosti.

Naša revija posveti v ogromno kotičkov tega planeta, kjer smo Slovenci prisotni in je res svetla luč. Vedno več je možnosti, kot sem že omenil, da nas doseže in osreči. Vsi, ki delamo na tem projektu, se močno zavedamo odgovornosti. Vemo, kaj vse je pomembno, da vas obogati v strnjeni obliki. Zelo bomo veseli vaših pobud in želja, saj lahko le tako podaljšujemo sedanost v zadovoljno prihodnost vsem nam drage revije Naša luč. Sam imam lepe izkušnje, kako nas dobri prispevki in fotografije naših zvestih dopisnikov povezujejo in najdejo po vsem svetu, čeprav smo morda mislili, da se ne bomo nikoli več videli. Tako se potrdi spoznanje, da ko enkrat več za drugega, pa čeprav samo kot otrok, se vedno

poznaš. To je tista trdna vez, ki pomeni ljubezen do bližnjega in domovine. Naj nas to drži pokonci in krepí, čeprav smo na različnih kontinentih. Misli in želje ne poznajo meja, so le dobre energije med nami!

Vabim vas, da nas spremljate tudi v prihodnjih mesecih, da skupaj iščemo in odkrivamo navdihe za življenje ob pričevanjih Božje besede. Ob ustvarjalnosti, iskrenem pogovoru in ob zaupanju bomo tako gradili nove temelje za srečno življenje.

Blagoslovljeno novo šolsko leto, novo pot dela, iskanja in rasti!

Izidor Pečovnik
Glavni urednik

ODTISI | *Vrh Piergiorgio – 2719 m*

Piergiorgio – ali Peter in Jure?

Leta 1910 je prišel na Ognjeno zemljo salezija- nec Alberto Maria de Agostini misijonarit med tamkajšnja indijanska plemena. Obenem pa je razvijal svojo fotografsko in raziskovalno žilico. Povezan je z južnimi patagonskimi Andi in mar- sikateri vrh je krstil z imeni, ki so potem ostali v nastajajoči kartografiji Argentine in Čila. Obe državi sta se mu tudi oddolžili s poimenova- njem narodnih parkov in drugih ustanov z nje- govim imenom. Tako je leta 1935 prišel na gorato področje, katerega najbolj znani vrh je Fitz Roy. Tam je zasledil nekaj neimenovanih vrhov in enega, impozantnega, krstil za Piergiorgia, v spomin na preminulega Piera Giorgia Frassatija, mla- dega turinskega fanta, ki je umrl deset let prej.

Pier Giorgio z ledenika Torre. Foto: Mengelle

Lahko bi rekli, da de Agostini ni nikoli mislil, da bo Frassati kdaj razglašen za svetnika. Pa je! A na vrh te gore še ni stopila človeška noga. Vse do januarja 1963.

Brata Jure in Peter Skvarča sta z mamu Luci- jo prišla v Buenos Aires leta 1956. Tudi oni so imeli namen zapustiti Slovenijo v begunskem letu 1945, pa jim je to onemogočila Petrova bolezen, zaradi katere je zdravnik odsvetoval težko pot. Tako so vsi trije (očeta so kot do- mobranskega oficirja umorili) morali prenaša- ti komunistično revolucionarno nasilje vse do takrat, ko je Tito, zato da si je zagotovil pomoč ameriških dolarjev, bil primoran dovoliti, da so se ločene družine lahko združile s svojimi člani v tujini.

Peter Skvarča presoja iz votline Pod steno možnosti na Cerro Torre. Foto: J. Skvarča

Buenos Aires je vele mesto v pampi, brata pa sta hitro zvohala, da je na zahodu, pod Andi, tudi slovenska skupnost v Bariločah in sta tam naredila svoje prve naloge v gorništvu. Pa tudi proti jugu sta jo mahnila, v kraje, ki so bili še bolj divji in je bilo še več gorniških izzivov. Svoje počitnice sta več kot desetletje preživela na kontinentalnem ledu in zavzemala vrhove, risala nove poti in tudi prišla do vznožja mo- gočne gore ter jo zavzela 17. januarja 1963. Na vrh sta zabila klin s slovensko zastavico. Tako sta se proslavila s prvim vzponom na vrh z njunima imenoma – ki ga pa ni nosil zaradi njiju, ampak zaradi mladega gornika, ki je bil letos razglašen za svetnika! Sv. Frassati, prosi za naše gornike!

Kot je zapisal Peter v Koledarju Svobodne Slovenije za leto 1964, sta na vrhu naletela še na ledeno kapo, zelo nestabilno. V medna- rodni nomenkaturi bi se mu reklo verglez, po slovensko žled, po kastiljsko hielo glaseado. Čeprav sta poskušala, sta se odločila, da ne bosta riskirala preko modre meje. Pa ne, ker bi bila mevži, saj sta za pristop na vrh morala prenočiti v steni, privezana in viseča na vrveh, brez spalnih vreč. Pa tudi ob sestopu sta

Jure Skvarča pod zahodno steno Fitz Roya; v sredini 1.500 visoki žleb. Foto: Peter Skvarča

morala enako prečuti do novega dne. Za name- ček je moral Jure prispevati še nekaj členkov na nogi zaradi zamrznitve. Leta 2014 sta dva plezalca, severnoameriški in argentinski, naletela na dobre razmere in tudi tisto kapo preplezala in si prisvojila naslov kot prva, ki sta preplezala celotni Piergiorgio. No, naj jima bo. A če se bo – v črnogledem pogledu – še nadaljevala vremenska otoplitev in bo Piergiorgio zgubil svojo majavo ledeno kapo – bosta Jure in Peter dokončno slavila svoj prvenstveni vzpon na svetnikovo goro!

GB Fotografije: Koledar Svobodne Slovenije 1964 - *DLib*

V SVOBODNI SLOVENIJI *pred 30 leti*

OB PETDESETLETNICI PRVE EMIGRANTSKE MATURE V LIENZU

številka XXXV - 14. 09. 1995

Ko gledam nazaj v tiste poletne dneve leta 1945 v vasi Peggez pri Lienzu na Tirolskem in brskam po starih zapisih, obujarn spomi- ne in se vdajam za starelim občutkom. Staro vojaško taborišče z lesenimi barkami, obda- no z bodečo žico, je ležalo skoraj ob glavni cesti, pa ob bregu Drave, katere šumenje se je mešalo z rohnenjem vojaških tovor- njakov, ki so noč in dan vozili vojake in robo proti vzhodu. Tja so angleške oblasti pre- selile proti koncu junija ali v začetku julija vse slovenske civilne begunce iz Vetrinj. Ne bom opisoval gorja in muk, ki so trle naše rojake v tistih dneh, komaj nekaj tednov po strahotni vetrinjski tragediji. V tistih vročih junijskih in julijskih dneh so slovenski brez- domci dokazali voljo do življenja in zaupa- nja v božje načrte. Vsakdo je zagrabil, kjer je čutil, da je treba kaj napraviti. V hipu so bili ustanovljeni taboriščni odbori, delovalo je dušno pastirstvo, pevski zbor, odprla se je kapela in dvoranica za prireditve, razdelile so se skupinske spalnice, precej natlačene, kajti odločili so se pustiti več prostorov za šolo. Veliko srečo je imela ta lienška skupina Slovencev, da je bilo med njimi kar precej profesorjev, z Markom Bajukom, ravnate- ljem klasične gimnazije na čelu. Ta naš veliki rojak je takoj ustanovil klasično in realno gi- mnazijo, ker ni dopustil, da bi naši študentje izgubili šolsko leto. Nihče sicer ni vedel, kaj se bo z nami zgodilo v bližnji bodočnosti, važno je bilo to, kar je bilo treba napraviti danes, v neomajnem zaupanju v bodočnost. In kakšni so bili ti naši vzgojitelji takrat! Ko- likim stotinam mladih fantov in deklet so odprli pot v svet kulture in učenosti, pot do intelektualne uveljavitve v širnem svetu, ki je čakala na nas. Dosegli so namreč uradno priznanje te naše šole od Angleških oku- pacijskih oblasti, kar je bila v glavnem tudi zasluga velikega prijatelja Slovencev, angle- škega oficirja M. Corselisa. Ta gospod je bil napol civilni funkcionar, a z velikim vplivom

na angleško administracijo. Pomagal nam je, kolikor se je dalo, v tistih skromnih raz- merah. Spominjam se sestanka, ki smo ga imeli z njim študentje in profesorji 24. juli- ja, kjer smo razpravljali o problemih v zvezi z našo gimnazijo. Dajal nam je poguma in optimizma, ki sta zajeli celotno slovensko skupnost. Mimogrede naj omenim, da so mnogi naši rojaki ohranili z njim prijateljske stike prav do danes. Povabljen je bil tudi letos v Slovenijo na praznovanja 50-letnice tragičnih pobojev in je prisostvoval raznim prireditvam ter napisal nekaj člankov. V bo- dočem mescu oktobru pa ga pričakujemo v Argentini, kamor je bil povabljen od Zedi- njene Slovenije. Zabeležil sem si nekaj podatkov: 17. julija sem se vpisal v osmi razred gimnazije. K sre- či sem imel nekaj dokazov, da me je strogi Marko Bajuk brez problemov vpisal. Sicer se me je pa tudi spominjal iz ljubljanske kla- sične. Nekateri so pa imeli kar nekaj težav. Spominjam se, da mi je Frenk Jerman pravil, da ni imel nobenega spričevala, na podlagi katerega bi se mogel vpisati, ker je vse pustil doma. Ne bodi ga len je Frenk skočil čez Ka- ravanke domov sicer v Dol na Gorenjskem, poiskal spričevala in kopico učnih knjig ter se takoj vrnil v Lienz. To je bilo za Frenka sicer precej enostavno, a v tistem času smr- tno nevarno. A Frenk se je hotel vpisati v gi- mnazijo in napravil je to, kar se mu je zdelo povsem nekaj naravnega. Kasneje so ga po- snemali še drugi, ki so hodili iskat predvsem učne knjige. V osmem razredu (po starem sistemu je bil to zadnji razred srednje šole) nas je bilo okrog 16 fantov in 7 deklet. Naš razrednih in profesor slovenščine je bil dr. Gantar, verouk je poučeval g. Jaklič, latinšči- no prof. Božo Bajuk, italijanščino prof. Zu- denigo (Hrvat), umetnostno zgodovino dr. Rajko Ložar, ostale predmete so poučevali g. Jaklič (matematiko), dr. Blatnik, g. Majcen

(nemščino), g. Logar (angleščino), dr. Žagar, g. Pavlovčič in g. Kermavner (telovadbo). Učne ure smo imeli vsak dan dopoldne in nekaj ur popoldne, torej smo kar intenzivno študirali. Ravnatelj Marko Bajuk je zahteval čimvečji napor od strani študentov, pa tudi od profesorjev. V soboto 25. avgusta smo zaključili pouk. Osmošolci smo organizirali po stari študen- tovske tradiciji razne maturantske slovesno- sti, kot slavnostni pohod skozi taborišče, z muziko (Šurman s klarinetom). Naš stareši- na s cilindrom na glavi (menda je bil Lesar) je svečano predal ključ stranišča sedmo- šolcem. Zdi se mi, da ga je sprejel Matija Kozina. Naslednji ponedeljek so nam raz- delili spričevala. Izdelal sem s prav dobrim uspehom in sem bil kar zadovoljen. A še isti dan smo začeli s pripravljanjem na maturi- tetne izpite. V beležko sem napisal: Učenje na smrt in življenje! V četrtek 30. avgusta smo pisali maturitetno slovensko nalogo z naslovom iz Prešernove preroške Zdravljice: „Žive naj vsi narodi, ki žele dočakat dan, da koder sonce hodi, prepir iz sveta bo preg- nan, ko rojak prost bo vsak, ne vrag, le so- sed bo mejak!“ Pisali smo mnogi z vozlom v grlu, marsikdo tudi z roso v očeh. Spomnim se, da je bil ves razred pohvaljen za viso- ko kvaliteto teh spisov. Naslednji dan smo pisali italijansko maturitetno nalogo: “Il ri- nascimento italiano nel pensiero: Cultura antica et humanismo«, v soboto pa latin- sko nalogo: “T. Livii. Ub urbe condita L II, c. 10«. Ves konec tedna pa smo se „pilili« kar se je dalo, ker smo imeli v ponedeljek, 3. septembra ustne izpite. Tudi te smo dobro opravili, nato se pa krepko oddahnili. V četr- tek 6. 9. smo imeli slavnostno proslavo, kjer smo tudi proslavljali rojstni dan kralja Petra, ki je takrat predstavljal zadnji up naše tra- gične usode. Kot zanimivost se spominjam, da je taboriščni pevski zbor zapel kraljevo

„Bože pravde« celotno v slovenščini, najbrž prvikrat, pa tudi zadnjikrat v zgodovini. Nas- lednji dan pa smo maturanti pripravili vale- to, ki se je zavlekla pozno v noč. Spomnim se, da so nam dobre gospe pripravile go- laž (nismo preveč spraševali, kje in kakšno meso so dobile). Tudi nekaj vinu podobnega so nam točili. V nedeljo 9. septembra pa so nas Angleži nagradili z avtomobilskim izle- tom na Grossglockner. Naslednji dan smo se nekateri študentje že poslovili. Odhajali smo v Italijo, drugi so se pripravljali na univerzo v Gradcu, vsi smo skušali začrtavati svojo življenjsko pot v nez- nano, na pragu domovine in na pragu tuji- ne. Ponosni smo bili na našo „zrelostno« di- plomo, še bolj pa smo bili ponosni, da smo člani naroda, ki ne kloni v najtežjih stiskah in ki kljub porazu, izdaji in zdesetkanju vse- lej oznanja življenje in upanje. Lienška ma- tura leta 1945 nas je ožigosala z duhovnim odličjem, ki smo ga sprejeli od strani naših vzgojiteljev, vsega profesorskega zbora z ravnateljem Markom Bajukom na čelu. Ti naši skriti junaki, danes mnogi že skoraj pozabljeni, so takrat pred petdesetimi leti nosili v srcih vsak svojo grenko bolečino, ki je pa niso razkazovali. Pustili so ob strani svoje osebne tragedije in priskočili na po- moč: treba je bilo vzgajati naprej našo slo- vensko mladino, treba je bilo graditi za bo- dočnost. Stradali z nami, a nikdar potarnali. Brez sredstev, skoraj brez knjig in zvezkov, lačni, raztrgani in skuštrani, a ponosni in resni, kot se spodobi pravim junakom, so se žrtvovali za nas. Za slovenski rod, za bodoč- nost Slovencev. Vsem njim, pa tudi množici ostalih profesorjev in učiteljic, ki že pol sto- letja nadaljujejo njihovo poslanstvo: Hvala vam, tisočkrat hvala in Bog vam plačaj!

Marijan Eiletz

18. oktobra
Koncert okteta In spiritu v Našem domu San Justo

- 1944 – Literarna nagrada mesta Ljubljane za roman *Prebujenje*
- 1955 – Literarna nagrada Slovenske kulturne akcije za roman *Človek na obeh straneh stene*
- 1991 – Slovensko-kanadska kulturna nagrada za roman *Človek na obeh straneh stene*
- 1991 – Tržaška nagrada *Vstajenje* za knjigo *Trije muzikantje ali Povratek lepe Vide*
- 1993 – Nagrada Prešernovega sklada za roman *Človek na obeh straneh stene*
- 1997 – Glazerjeva listina
- 2011 – Izvoljen za rednega člana Sloven-

- Čast je nagrada za vrlino.
(latinski pregovor)
- Brez truda ni nagrade.
(slovenski pregovor)
- Nagrada za dobro delo je že to, da so bila storjena. Ni druge bolj vredne nagrade.
(španski pregovor)
- Potrpežljivost je sama po sebi nagrada, a le malo jih je zadovoljnih z njo.
(egipčanski pregovor)

- Kolikor seješ, toliko požanješ; trud prinese nagrado.
(kitajski pogovor)
- Nagrada, ki pride prepozno, osramoti tistega, ki jo daje, in žali tistega, ki jo prejme.
(španski pogovor)
- Ljubezen je nagrada sama po sebi.
(slovenski pogovor)
- Trud je vedno nagrajen. Če obstaja trud, ki ni nagrajen, potem tega še ne moremo imenovati pravi trud.
(japonski pogovor)
- Dati nagrado tistemu, ki je ne zasluži, je dvakratna krivica.
(španski pogovor)
- Vsakdo prejme nagrado ali kazen glede na svoja dejanja.
(japonski pogovor)
- Najboljša nagrada ni tista, ki jo dobiš, ampak tista, ki si jo zaslužiš.
(španski pogovor)

Zbral: Jože Jan

SLOVENSKI SREDNJEŠOLSKI
TEČAJ RAVNATELJA
MARKA BAJUKA
1960-2025

toplo vabi na zahvalno
sv. mašo ob 65. obletnici

Slovenska hiša,
sobota, 11. oktobra,
ob 18. uri.

Sledi program v dvorani in nato
družabni prigrizek.

‘Zvestoba nazaj - poslanstvo naprej’
Zdenko Simčič

BAJDA s.r.l.